

ภูมิศาสตร์การเกษตรภาคใต้ (๒)

ผศ.ดร.นพรัตน์ บำรุงรักษ์
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ปัตตานี
(ต่อจากฉบับที่ ๒ ปีที่ ๑๑)

๓. สภาพภูมิอากาศ

โดยทั่วไป ภูมิอากาศของประเทศไทยแบ่งออกเป็น ๓ ฤดูกาล คือฤดูฝน (กลางเดือนพฤษภาคม-กลางเดือนตุลาคม) ฤดูแล้ง (กลางเดือนตุลาคม-กลางเดือนกุมภาพันธ์) และฤดูร้อน (กลางเดือนกุมภาพันธ์-กลางเดือนพฤษภาคม) แต่ในภาคใต้จะมีฤดูกาลที่ผิดแปลกไปจากส่วนอื่น ๆ ของประเทศไทย เพราะจากลักษณะภูมิประเทศของภาคใต้ซึ่งเป็นคาบสมุทร จึงทำให้สามารถที่จะรับลมได้ทั้ง ๒ ด้าน ภาคใต้จึงมีอากาศชุ่มชื้นและฝนตกเกือบตลอดปี

๓.๑ ปริมาณน้ำฝน

จากการวิเคราะห์ฤดูฝนของภาคใต้ (รังสรรค์, ๒๕๒๗) โดยวิเคราะห์จากสถิติภูมิอากาศในคาบ ๓๐ ปี (พ.ศ.๒๔๕๔-๒๕๒๓) ของจังหวัดสุราษฎร์ธานี ชุมพร นครศรีธรรมราช สงขลา นราธิวาส ระนอง ภูเก็ต และ ตรัง ยกเว้น ปัตตานี ซึ่งมีสถิติภูมิอากาศที่ใช้ในการวิเคราะห์เพียง ๑๗ ปี โดยใช้หลักเกณฑ์ กำหนดว่าช่วงฤดูฝนจะเริ่มตก เมื่อปริมาณฝนมากกว่า หรือเท่ากับครึ่งหนึ่งของปริ-

มาณศักยภาพ การคายระเหยน้ำ และช่วงฤดูฝนจะสิ้นสุดเมื่อปริมาณฝนน้อยกว่าครึ่งหนึ่งของปริมาณศักยภาพการคายระเหยน้ำ พบว่าการเริ่มต้นและสิ้นสุดช่วงฤดูฝนของภาคใต้ฝั่งตะวันตก ออกช้ากว่าภาคใต้ฝั่งตะวันออกมีช่วงฤดูฝนที่ยาวนานกว่า ส่วนช่วงที่มีปริมาณฝนมากของภาคใต้ทั้งสองฝั่งมีระยะเวลาใกล้เคียงกัน ยกเว้นจังหวัดนครศรีธรรมราช ปัตตานี และสงขลา มีช่วงปริมาณฝนมากสั้นกว่าจังหวัดอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจังหวัดสงขลาที่มีช่วงปริมาณฝนมากเพียง ๓.๕ เดือนเท่านั้น สำหรับปริมาณฝนรายเดือน และปริมาณศักยภาพการคายระเหยน้ำของจังหวัดต่าง ๆ ในภาคใต้ แสดงไว้ในตารางที่ ๑ และตารางที่ ๒ (รังสรรค์, ๒๕๒๑) จะเห็นได้ว่า เมื่อเปรียบเทียบช่วงฤดูฝนระหว่างภาคใต้ ฝั่งตะวันออก

กับภาคใต้ฝั่งตะวันตกแล้ว ช่วงฤดูฝนของฝั่งตะวันออกจะเริ่มต้นและสิ้นสุดช่วงฤดูฝนช้ากว่า แต่ระยะเวลาที่เกิดฤดูฝนของฝั่งตะวันออกจะนานกว่า โดยจังหวัดชุมพร มีช่วงฤดูฝนนานที่สุด และจังหวัดระนองมีช่วงฤดูฝนสั้นที่สุดสำหรับช่วงปริมาณฝนมากของภาคใต้ทั้งสองฝั่งมีระยะเวลาใกล้เคียงกัน (ตารางที่ ๓) จากการศึกษาภาคใต้มีอากาศชุ่มชื้นและฝนตกเกือบตลอดปี มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยสูงถึง ๒,๘๕๘.๖ มิลลิเมตร ทางฝั่งทะเลตะวันตกและ ๑,๘๓๔.๔ มิลลิเมตร ทางชายฝั่งทะเลตะวันออก จึงทำให้ปริมาณน้ำฝนดังกล่าวมีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโต และชนิดของพืชพรรณในภาคใต้เป็นอย่างยิ่ง

๓.๒ อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์

ความชื้นสัมพัทธ์หรือความชุ่มชื้นของอากาศในภาคใต้มีก่อน

ข้างสูง โดยมีอัตราเฉลี่ยร้อยละ ๘๐ ส่วนอุณหภูมิก่อนที่ตลอดปี โดยมีอุณหภูมิเฉลี่ยประมาณ ๒๗.๒°

เขตเขียสผลต่างของอุณหภูมิเฉลี่ย เดือนที่มีอุณหภูมิสูงสุด และต่ำสุด อยู่ระหว่าง ๓ - ๒๖ เซลเซียสเท่านั้น

สำหรับอุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์ของสองจังหวัดในภาคใต้ได้แสดงเป็นตัวอย่างไว้ในตารางที่ ๔

ตารางที่ ๑ แสดงปริมาณฝนรายเดือนของจังหวัดต่าง ๆ ในคาบ ๓๐ ปี (พ.ศ. ๒๔๕๔-๒๕๒๓)

จังหวัด	ปริมาณฝน (มม.)												
	มค.	กพ.	มีค.	เมย.	พค.	มิย.	กค.	สค.	กย.	ตค.	พย.	ธค.	รวม
ชุมพร	๑๔๑.๑	๓๗.๓	๕๘.๕	๗๕.๓	๑๓๘.๔	๑๖๔.๒	๑๕๒.๘	๑๕๘.๕	๑๕๗.๕	๓๒๑.๑	๓๕๔.๖	๑๓๒.๖	๒,๐๒๕.๓
สุราษฎร์ธานี	๖๔.๕	๑๑.๔	๒๐.๗	๕๗.๐	๑๖๕.๓	๑๔๓.๒	๑๕๒.๒	๑๔๔.๓	๑๔๑.๒	๒๖๐.๕	๓๔๐.๕	๑๖๕.๒	๑,๗๑๐.๐
นครศรีธรรมราช	๒๐๑.๖	๕๐.๕	๔๓.๕	๕๕.๑	๑๖๓.๐	๘๔.๘	๑๑๒.๔	๑๐๕.๓	๑๕๒.๗	๓๔๑.๗	๖๐๕.๗	๔๖๘.๓	๒,๕๒๕.๔
สงขลา	๑๑๔.๑	๓๑.๗	๓๖.๓	๖๒.๑	๑๒๓.๗	๕๘.๗	๑๐๘.๘	๑๐๖.๕	๑๒๕.๔	๒๕๕.๖	๕๖๒.๖	๔๐๔.๕	๒,๐๕๓.๘
ปัตตานี	๑๑๒.๕	๒๖.๑	๓๒.๔	๕๕.๕	๑๓๖.๓	๑๑๗.๑	๑๐๑.๓	๑๑๕.๖	๑๕๒.๓	๒๑๔.๒	๔๓๒.๑	๓๒๒.๖	๑,๘๑๖.๓
นราธิวาส	๒๐๐.๕	๕๓.๘	๗๓.๕	๖๒.๘	๑๕๕.๕	๑๓๕.๖	๑๓๗.๒	๑๔๘.๗	๒๐๓.๒	๓๐๔.๕	๖๗๕.๐	๕๐๓.๗	๒,๖๑๘.๘
ระนอง	๒๖.๕	๑๔.๓	๔๒.๖	๑๔๔.๓	๕๘๗.๘	๗๕๕.๕	๖๕๕.๗	๗๕๕.๑	๗๕๕.๑	๓๕๕.๓	๑๕๕.๕	๕๕.๕	๔,๒๗๕.๕
ภูเก็ต	๓๓.๓	๒๓.๗	๕๕.๐	๑๒๐.๕	๓๐๕.๕	๒๘๕.๑	๓๐๓.๘	๒๗๖.๘	๓๖๕.๕	๓๒๗.๐	๑๗๗.๕	๕๕.๒	๒,๓๓๗.๕
ศรีวิชัย	๕๖.๕	๒๕.๕	๕๖.๓	๑๒๕.๖	๒๖๕.๕	๒๖๕.๗	๒๕๗.๕	๒๗๕.๕	๓๓๕.๘	๓๐๒.๕	๒๕๕.๕	๕๓.๘	๒,๓๒๗.๕

ข้อมูล ๑๗ ปี (พ.ศ. ๒๔๐๗-๒๕๒๓)

ตารางที่ ๒ แสดงปริมาณศักยภาพการคายระเหยน้ำรายเดือนของจังหวัดต่าง ๆ ในคาบ ๓๐ ปี (พ.ศ. ๒๔๕๔-๒๕๒๓)

จังหวัด	ปริมาณศักยภาพการคายระเหยน้ำ (มม.)												
	มค.	กพ.	มีค.	เมย.	พค.	มิย.	กค.	สค.	กย.	ตค.	พย.	ธค.	รวม
ชุมพร	๑๐๕.๕	๑๑๒.๐	๑๔๐.๗	๑๓๗.๐	๑๒๑.๕	๑๐๗.๒	๑๐๖.๑	๑๐๗.๕	๑๐๓.๒	๑๑๑.๓	๑๐๐.๘	๑๐๓.๗	๑,๓๖๐.๕
สุราษฎร์ธานี	๑๑๒.๗	๑๒๕.๘	๑๔๖.๓	๑๔๔.๕	๑๓๓.๒	๑๒๓.๕	๑๒๕.๒	๑๒๗.๕	๑๑๗.๕	๑๑๒.๑	๕๘.๑	๑๐๐.๖	๑,๕๖๘.๒
นครศรีธรรมราช	๑๐๘.๐	๑๑๒.๕	๑๔๐.๗	๑๓๕.๕	๑๒๗.๗	๑๑๘.๗	๑๒๑.๗	๑๑๘.๖	๑๑๒.๒	๑๐๕.๐	๕๕.๑	๑๐๐.๒	๑,๓๕๘.๓
สงขลา	๑๔๑.๖	๑๔๓.๒	๑๖๓.๓	๑๖๒.๕	๑๕๐.๐	๑๓๕.๐	๑๔๑.๒	๑๔๕.๔	๑๓๕.๕	๑๒๗.๗	๑๑๓.๖	๑๑๕.๗	๑,๖๗๘.๗
ปัตตานี	๑๑๕.๑	๑๑๔.๔	๑๓๖.๕	๑๓๕.๔	๑๒๒.๒	๑๐๕.๐	๑๑๔.๑	๑๑๗.๑	๑๐๗.๕	๑๐๕.๒	๕๓.๗	๕๖.๕	๑,๓๖๖.๕
นราธิวาส	๑๑๓.๐	๑๑๖.๖	๑๓๕.๕	๑๔๐.๒	๑๒๘.๗	๑๑๘.๒	๑๒๒.๕	๑๒๑.๐	๑๑๗.๑	๑๑๕.๑	๕๗.๖	๑๐๐.๗	๑,๔๒๕.๕
ระนอง	๑๑๕.๕	๑๑๗.๕	๑๔๓.๓	๑๓๓.๕	๑๐๘.๕	๕๕.๓	๕๖.๘	๕๗.๐	๕๕.๑	๕๕.๕	๑๐๑.๑	๑๐๗.๗	๑,๓๐๗.๕
ภูเก็ต	๑๓๕.๓	๑๓๕.๘	๑๕๕.๒	๑๔๑.๕	๑๒๓.๒	๑๑๗.๑	๑๒๒.๓	๑๒๖.๐	๑๑๓.๕	๑๑๖.๒	๑๑๓.๐	๑๒๕.๒	๑,๕๒๗.๗
ศรีวิชัย	๑๒๗.๒	๑๓๐.๕	๑๔๗.๒	๑๓๒.๒	๑๑๓.๘	๑๐๕.๑	๑๑๐.๐	๑๑๐.๕	๑๐๓.๖	๑๐๕.๖	๑๐๐.๕	๑๑๒.๕	๑,๓๗๗.๗

คำนวณโดยใช้วิธีเพนแมน ข้อมูล ๑๗ ปี (พ.ศ. ๒๔๐๗-๒๕๒๓)

ตารางที่ ๓ แสดงช่วงฤดูฝนและช่วงปริมาณฝนมากรายจังหวัด

จังหวัด	ช่วงฤดูฝน			ช่วงปริมาณฝนมาก		
	เริ่มต้น	สิ้นสุด	ระยะเวลา (เดือน)	เริ่มต้น	สิ้นสุด	ระยะเวลา (เดือน)
ภาคใต้ฝั่งตะวันออก						
ชุมพร	๕ เม.ย.	๔ มี.ค.	๑๑.๐	๓ พ.ค.	๑๕ มี.ค.	๘.๗
สุราษฎร์ธานี	๒๑ เม.ย.	๑๘ มี.ค.	๕.๑	๒๒ พ.ค.	๓๐ มี.ค.	๘.๑
นครศรีธรรมราช	๑ เม.ย.	๑๓ ก.พ.	๑๐.๖	๒๒ ก.ย.	๓๐ มี.ค.	๕.๐
สงขลา	๒๖ เม.ย.	๒๓ มี.ค.	๕.๑	๑๘ ก.ย.	๑๑ มี.ค.	๓.๕
ปัตตานี	๑๕ เม.ย.	๒๕ มี.ค.	๕.๒	๔ ก.ย.	๑๕ มี.ค.	๕.๕
นราธิวาส	๒๐ เม.ย.	๑๓ ก.พ.	๑๐.๐	๗ พ.ค.	๒๘ มี.ค.	๘.๕
ภาคใต้ฝั่งตะวันตก						
ระนอง	๒๖ มี.ค.	๑๑ มี.ค.	๘.๗	๑๔ เม.ย.	๒๖ พ.ย.	๗.๖
ภูเก็ต	๒๗ มี.ค.	๑๔ มี.ค.	๘.๘	๑๕ เม.ย.	๒๘ พ.ย.	๗.๕
ตรัง	๒๔ มี.ค.	๑๐ มี.ค.	๕.๗	๑๖ เม.ย.	๕ มี.ค.	๗.๕

ตารางที่ ๔ แสดงความสัมพันธ์และอุณหภูมิเฉลี่ยของสองจังหวัดในภาคใต้ คือ ตรัง และชุมพร

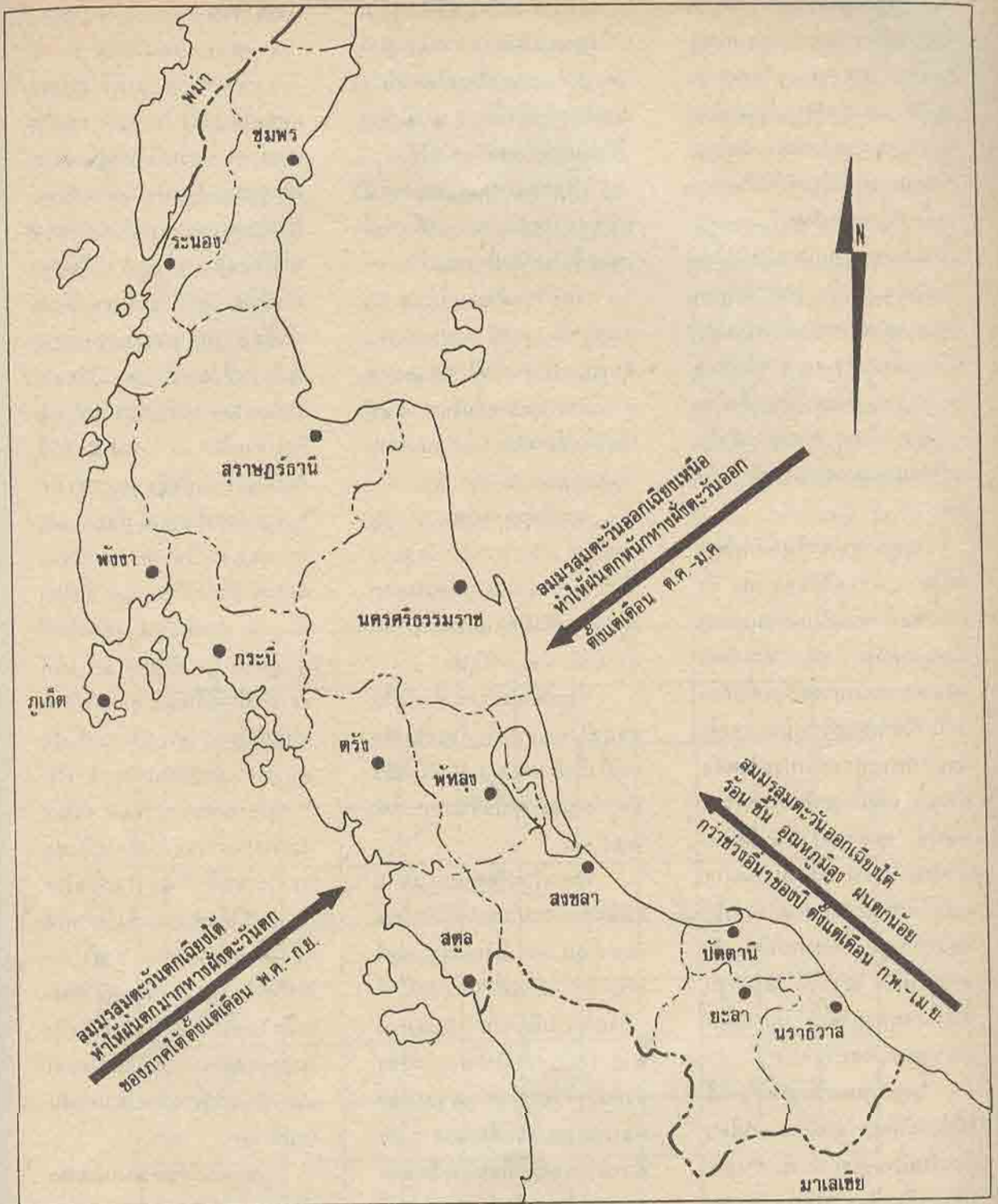
เดือน	จังหวัดตรัง		จังหวัดชุมพร	
	ความสัมพันธ์สัมพัทธ์ (%)	อุณหภูมิ (°C)	ความสัมพันธ์สัมพัทธ์ (%)	อุณหภูมิ (°C)
มกราคม	๗๘.๐	๒๖.๗	๘๒.๑	๒๔.๕
กุมภาพันธ์	๗๓.๖	๒๗.๘	๘๑.๕	๒๖.๐
มีนาคม	๗๔.๕	๒๘.๗	๘๐.๑	๒๗.๑
เมษายน	๗๕.๓	๒๕.๑	๗๕.๗	๒๘.๓
พฤษภาคม	๘๖.๑	๒๘.๒	๘๒.๕	๒๘.๓
มิถุนายน	๘๕.๕	๒๗.๕	๘๒.๘	๒๗.๗
กรกฎาคม	๘๖.๖	๒๖.๒	๘๓.๗	๒๗.๓
สิงหาคม	๘๗.๑	๒๗.๒	๘๓.๗	๒๗.๓
กันยายน	๘๘.๐	๒๖.๕	๘๔.๒	๒๗.๒
ตุลาคม	๘๘.๕	๒๗.๐	๘๖.๓	๒๖.๘
พฤศจิกายน	๘๗.๐	๒๖.๗	๘๕.๘	๒๕.๕
ธันวาคม	๘๒.๗	๒๖.๔	๘๒.๘	๒๔.๘
ทั้งปี	๘๓.๒	๒๗.๕	๘๒.๕	๒๖.๘

ที่มา : รายงานสำรวจที่ดิน, กองสำรวจที่ดิน, กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ฉบับที่ ๑๓๕ และ ๑๖๘

๓.๓ ลมในภาคใต้
ลมมรสุมที่พัดผ่านประเทศไทยมีอิทธิพลต่อฤดูกาลของภาคใต้มาก ฤดูกาลของภาคใต้แบ่งออก

เป็น ๓ ฤดู (นิรันดร์, ๒๕๒๔) โดยเรียกชื่อตามอิทธิพลของลมที่พัดผ่าน คือ ฤดูมรสุมตะวันตกเฉียงใต้, ฤดูมรสุมตะวันออกเฉียง

เหนือ, ฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงใต้ ดังแสดงในรูปที่ ๑

รูปที่ 1. แผนที่แสดงฤดูกาลของภาคใต้

ที่มา : รายงานสำรวจที่ดิน ฉบับที่ ๑๓๕ กองสำรวจที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, มกราคม ๒๕๒๒

ฤดูมรสุมตะวันตกเฉียงใต้
ลมมรสุมนี้จะพัดมาจากมหาสมุทร
อินเดีย มาทางฝั่งตะวันตกของ
ภาคใต้ จะเริ่มพัดมาตั้งแต่เดือน
พฤษภาคม จนถึงประมาณเดือน
กันยายน มรสุมนี้จะทำให้เกิดมีฝน
ตกทั้งบริเวณชายฝั่งตะวันตก และ
เมื่อมาปะทะกับแนวภูเขาเกิด ทำ
ให้เกิดฝนภูเขาขึ้น ฝนจะตกมาก
ที่สุดตามชายฝั่งตอนบน โดยเฉพาะ
ที่จังหวัดระนอง และจากอิทธิพล
ของมรสุมนี้ ก็จะทำให้ชายฝั่งด้าน
ตะวันออกมีฝนกระจายโดยทั่วไป
แต่ไม่หนาแน่นเหมือนชายฝั่งตะวัน
ตก

ฤดูมรสุมตะวันออกเฉียง
เหนือ ระหว่างเดือนตุลาคม ถึง
มกราคม ในขณะที่ภาคอื่นกำลังอยู่
ในช่วงฤดูหนาว เพราะได้รับอิทธิ
พลมาจากลมมรสุมตะวันออกเฉียง
เหนือ ซึ่งพัดพาเอาความหนาวแห่ง
มาจากทะเลทรายในประเทศจีน
ผ่านมา แต่เมื่อจะพัดผ่านมาทาง
ภาคใต้ ลมดังกล่าวก็จะพัดผ่าน
อ่าวไทย ลมหนาวแห่งนี้เมื่อพัดผ่าน
ทะเลก็จะรับเอาไอน้ำมาด้วย ทำให้
มีความชื้นสูง เมื่อปะทะกับชายฝั่ง
ทะเลภาคใต้ จะทำให้มีฝนตกชุก
ทั้งคาบสมุทรภาคใต้ โดยเฉพาะ
บริเวณชายฝั่งตะวันออก

ฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงใต้
เป็นลมที่พัดประจำตลอด ๓ เดือน
ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ถึงเมษายน
เป็นลมที่จะพัดมาแทนที่ลมมรสุม
ตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งจะอ่อน
กำลังลงในเดือนกุมภาพันธ์ ลม
มรสุมตะวันออกเฉียงใต้จะพัดมา
จากบริเวณความกดอากาศสูงใน
ทะเลจีนใต้เป็นลมร้อนและชื้น แต่
๓๐ รุสมิแล

เนื่องจากภาคใต้มีทะเลทั้งสองด้าน
ทำให้อุณหภูมิไม่เปลี่ยนแปลงมาก
นัก ในช่วงระยะนี้ภาคใต้จะมีฝน
ตกน้อยกว่าช่วงอื่น ๆ ของปี ช่วง
นี้จัดเป็นฤดูร้อนของภาคใต้

สำหรับพายุหมุนเขตร้อนที่มี
ความรุนแรงพัดผ่านภาคใต้ เท่าที่
ทราบชื่อในอดีตที่ผ่านมาคือ

พายุไซร่อนแฮร์เรียด พัด
ผ่านจังหวัดนครศรีธรรมราช และ
จังหวัดใกล้เคียงเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๕
ทำให้เกิดพายุและคลื่นในทะเล มีผู้
เสียชีวิตประมาณ ๖๐๐ คน ความ
เร็วลมสูงสุด ๕๐ กม./ชม.

พายุไซร่อนรุช พัดผ่าน
เกาะสมุย และบริเวณจังหวัดชุมพร
เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๓ ทำให้เกิดอุทก
ภัยอย่างหนักมีความเร็วลมสูงสุด
ประมาณ ๑๐๐ กม./ชม.

อากาศแปรปรวน ซึ่งเกิดใน
ตอนล่างของภาคใต้ตั้งแต่ชุมพร
ลงไป เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๘ ทำให้เกิด
อุทกภัย และมีผู้เสียชีวิตประมาณ
๒๕๐ คน

ความเร็วเฉลี่ยของลมเมื่อไม่
รวมตอนลมสงบในภาคใต้มีค่าตั้งแต่
๗.๕๔ กม./ชม. ที่จังหวัดสุราษฎร์
ธานี ถึง ๑๕.๓๕ กม./ชม. ที่
บริเวณสนามบินภูเก็ต (Banternge
et al. 1984) อย่างไรก็ตามค่าเฉลี่ย
ดังกล่าวได้มาจากช่วงเวลาของ
กลางวัน และช่วงเดือนต่าง ๆ กัน
ความเร็วของลมนี้จะมีอิทธิพลต่อ
การคายน้ำของพืช

๓.๔ แสงสว่าง

ภาคใต้เป็นพื้นที่เส้นศูนย์
สูตร การรับแสงของภาคใต้ในด้าน
ความยาวของแสงในแต่ละวันและ
ความเข้มของแสงจะแตกต่างกันไป

จากภาคอื่น

(ก) ความยาวแสง

โดยทั่วไปเวลาที่ได้รับแสง
แต่ละวันบนพื้นโลกจะมีความผัน
แปรมาก ถ้าพื้นที่นั้นอยู่ห่างจาก
เส้นศูนย์สูตรออกไป แต่ในบริเวณ
ใกล้เส้นศูนย์สูตรความผันแปรของ
ช่วงมีแสงในฤดูกาลต่าง ๆ ไม่แตก
ต่างกันมากนัก ตัวอย่างเช่นบริเวณ
เส้นรุ้ง ๕ องศา ความยาวของกลาง
วันในวันที่ ๒๑ ธันวาคม มีค่า ๑๒
ชั่วโมง ๒๕ นาที ส่วนวันที่ ๒๑
มิถุนายน มีค่า ๑๑ ชั่วโมง ๕๐ นาที
ถ้าเป็นบริเวณเส้นรุ้ง ๑๖ องศา คือ
ในจังหวัดเพชรบูรณ์ พิษณุตร และ
กำแพงเพชร มีช่วงความยาวของ
กลางวันมากที่สุด ๑๓ ชั่วโมง
๕ นาที ส่วนความยาวของวันที่
สั้นที่สุดคือ ๑๑ ชั่วโมง ๑๐ นาที
อย่างไรก็ตามยังอยู่ไกลออกไปจาก
เส้นศูนย์สูตร เช่น บริเวณเส้นรุ้ง
๓๐ องศา ความยาวของกลางวัน
ในฤดูร้อนอาจมากกว่า ๑๔ ชั่วโมง
และความยาวของกลางวันในฤดู
หนาวอาจเหลือน้อยกว่า ๘ ชั่วโมง
ดังได้กล่าวมาแล้วว่าภาคใต้
ของไทยอยู่บริเวณ ๕ องศา ๑๐
ลึบตาเหนือ กับ ๑๐ องศา ๘๐ ลึบตา
เหนือ ฉะนั้น ช่วงความยาวของวัน
ในฤดูกาลต่าง ๆ จึงผันแปรจาก
๑๒ ชั่วโมงเพียงเล็กน้อยเท่านั้น
(รูปที่ ๒)

(ข) ความเข้มของแสงและ ปริมาณแสง

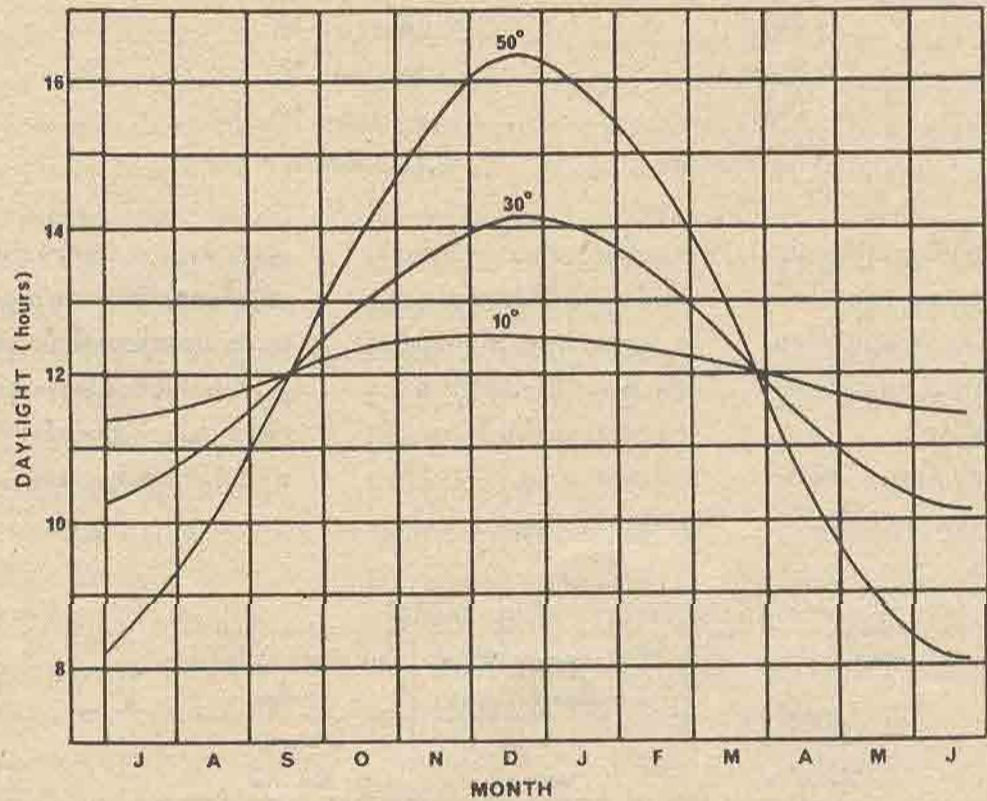
ปริมาณของพลังงานแสงที่
ได้รับในแต่ละท้องถิ่นขึ้นอยู่กับ
ความเข้มของแสงที่ได้รับ ความเข้ม
นี้ผันแปรกับมุมของดวงอาทิตย์
ที่กระทำกับพื้นโลก เช่น ในบริเวณ

เส้นศูนย์สูตรประมาณวันที่ ๒๑ มีนาคม กับวันที่ ๒๒ กันยายน ของปี ดวงอาทิตย์จะทำมุมฉากกับผิวโลก ทำให้ร้อนจัดในช่วงดังกล่าว นอกจากนี้ความเข้มของแสงยังผันแปรกับปริมาณของเมฆที่บังบังพื้นที่ จะเห็นว่าในระยะที่มีฝนชุก จะมีเมฆบดบังเป็นเวลานาน ๆ หรือบางครั้งอาจนานเป็นสัปดาห์ทีเดียว ปริมาณของพลังงานแสงยังผันแปรกับความยาวนานของช่วงกลางวันในแต่ละฤดูกาลดังกล่าวมาแล้วด้วย

ด้วยเหตุผลดังกล่าวจะพบว่า บริเวณเส้นรุ้งที่ใกล้ขั้วโลกในฤดู

หนาวจะไม่มีแสงอาทิตย์เลย ส่วนเส้นรุ้ง ๕๐-๖๐ องศาเหนือ บริเวณประเทศอังกฤษปริมาณของพลังงานจากแสงอาทิตย์จะผันแปรจาก ๕๐ แคลอรี/ซม^๒/วัน ในฤดูหนาว ถึง ๔๕๐ แคลอรี/ซม^๒/วัน ในกลางฤดูร้อน แต่ในเขตร้อนจะผันแปรกับปริมาณเมฆบดบัง เช่น จาก ๒๐๐-๔๕๐ แคลอรี/ซม^๒/วัน ส่วนที่เส้นศูนย์สูตรอาจอยู่ในช่วง ๔๐๐-๔๕๐ แคลอรี/ซม^๒/วัน (Cobley, 1976)

สำหรับภาคใต้ของไทยจากการศึกษาพบว่าปริมาณของพลังงานแสงจะได้รับมากในช่วงเดือนกุมภาพันธ์-เมษายน แต่จะเหลือน้อยที่สุดในช่วงเดือนพฤศจิกายน-ธันวาคม โดยมีค่าเฉลี่ยในรอบปีเช่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ๓๗๒.๓ แคลอรี/ซม^๒/วัน, ภูเก็ต ๓๗๕.๕ แคลอรี/ซม^๒/วัน และสงขลา ๓๘๔ แคลอรี/ซม^๒/วัน (Ban-temg, 1984) ทำนองเดียวกันจำนวนชั่วโมงที่ได้รับแสงต่อปีจะผันแปรไปบ้างตามพื้นที่ แต่จะมากกว่า ๒,๐๐๐ ชั่วโมงต่อปี เช่น จังหวัดสุราษฎร์ธานี ประมาณ ๒,๔๖๐ ชั่วโมง, จังหวัดภูเก็ต ๒,๕๘๐ ชั่วโมง และจังหวัดสงขลาประมาณ ๒,๖๐๐ ชั่วโมงต่อปี เป็นต้น

รูปที่ ๒ แสดงช่วงความยาวของวันที่บริเวณต่างเส้นรุ้ง และต่างฤดูกาล (Matheson et. al. 1975)

การผลิตพืชในภาคใต้

จากรายงานเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๖ ภาคใต้มีพื้นที่
ทั้งสิ้น ๔๔,๑๕๖,๕๕๒ ไร่ ในจำนวนนี้สามารถแบ่งย่อย
ออกเป็น

พื้นที่เหมาะกับพืช	๑๖๐,๖๔๒ ไร่
พื้นที่เหมาะสำหรับปลูกข้าว	๗,๐๕๗,๐๗๕ ไร่
พื้นที่เหมาะสำหรับปลูกไม้ยืนต้น	๑๔,๖๕๖,๕๕๓ ไร่
พื้นที่เหมาะสมสำหรับพืชบางชนิดเมื่อมีการ จัดการดี	๔,๕๓๓,๘๑๒ ไร่
พื้นที่ไม่เหมาะกับการเกษตร	๑๖,๗๐๗,๕๗๐ ไร่
พื้นที่น้ำขัง	๖๔๐,๕๐๐ ไร่

(ที่มา : Thailand Development Research Institute,
1987)

ในจำนวนดังกล่าว ได้มีการใช้พื้นที่สำหรับ
ประโยชน์ด้านต่าง ๆ คือ

ป่าสงวน	๑๖,๐๘๘,๖๒๕ ไร่
ปลูกข้าว	๗,๒๐๑,๖๒๕ ไร่
พืชไร่	๓๒๑,๖๒๗ ไร่
ยางพารา	๕,๕๓๐,๖๐๕ ไร่
ปาล์มน้ำมัน	๓๘๖,๔๒๑ ไร่
ไม้ยืนต้นต่าง ๆ	๒,๑๒๗,๖๘๑ ไร่

สำหรับพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน
ได้มีการประมาณการกันว่าในปี
พ.ศ. ๒๕๓๑ อาจมีพื้นที่เกือบ
ประมาณ ๑ ล้านไร่ เพราะได้ขยาย
ตัวอย่างรวดเร็วมาก

ในปี พ.ศ. ๒๕๒๖ ได้มีการ
สำรวจพบว่าขนาดของพื้นที่คือ

ครองเพื่อการเกษตร เฉลี่ยต่อครัว
เรือนในภาคใต้มีประมาณ ๒๒.๖
ไร่ ในขณะที่ภาคตะวันออกเฉียง
เหนือ ๒๗.๔ ไร่, ภาคเหนือ ๒๒.๓
ไร่ ภาคกลาง ๒๒.๖ ไร่ และเฉลี่ย
ทั้งประเทศ ๒๖.๔ ไร่ (Thailand
Development Research Institute,

1987) ส่วนจำนวนของฟาร์มโดย
เฉลี่ยทั้งภาคใต้มีประมาณ ๖๓๕.๓,
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมี ๑,๕๔๔.
๓, ภาคเหนือมี ๑,๒๕๓.๕ ภาค
กลาง ๘๘๐.๐ และเฉลี่ยจำนวน
ฟาร์มทั่วประเทศ ๔,๗๑๓.๑

สำหรับโครงการชลประทานในภาคใต้มีดังนี้

ท้องที่	พื้นที่ (แสดคาร์) ที่เสร็จแล้ว และกำลังก่อสร้าง (๒๕๒๖)	พื้นที่ (แสดคาร์) ที่เสร็จ เรียบร้อยแล้ว
ภาคใต้ฝั่งตะวันออก	๓๗๖,๕๗๘	๒๕๔,๑๗๘
ภาคใต้ฝั่งตะวันตก	๒๕,๒๔๘	๒๔,๖๕๓
รวม	๔๐๑,๘๒๖	๓๑๘,๘๓๑

โครงการชลประทานทั้งหมดนี้คิดเป็น ๕.๒๐% ของทั้งประเทศ
และพื้นที่ภายใต้ชลประทานในภาคใต้ฝั่งตะวันออกมีมากกว่าบริเวณ
ชายฝั่งตะวันตก

จากรายงานของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรและสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเกี่ยวกับรายได้เฉลี่ยของเกษตรกรต่อคนต่อปี (๒๕๒๔-๒๕๒๘) แสดงไว้ในตารางที่ ๕ ตารางที่ ๕ รายได้เฉลี่ยของเกษตรกรต่อคนต่อปีแยกเป็นรายภาค

ปี ๒๕๒๔-๒๕๒๘

ปี	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (บาท)	ภาคเหนือ (บาท)	ภาคกลาง (บาท)	ภาคใต้ (บาท)	เฉลี่ยทั่วประเทศ (บาท)
๒๕๒๔	๓,๐๓๑	๖,๐๒๕	๕,๔๕๔	๗,๕๕๐	๕,๗๗๓
๒๕๒๕	๓,๑๕๓	๕,๗๕๐	๕,๕๗๔	๗,๓๑๒	๕,๗๔๓
๒๕๒๖	๓,๘๒๕	๖,๐๖๔	๘,๕๐๗	๘,๘๒๕	๖,๑๕๕
๒๕๒๗	๓,๑๘๔	๕,๗๐๒	๘,๕๕๖	๘,๓๖๐	๕,๗๖๘
๒๕๒๘	๓,๐๒๓	๕,๔๒๓	๗,๕๒๒	๘,๑๑๒	๕,๗๗๘

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรและสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ภาคใต้มีสินค้าเกษตรที่สำคัญหลายชนิด เช่น ยางพารา และปาล์มน้ำมัน จากรายงานภาวะเศรษฐกิจและการเงินภาคใต้ ปี ๒๕๒๘ โดยธนาคารแห่งประเทศไทย สาขาภาคใต้ ปรากฏว่ามีพื้นที่ยางพารามากกว่า ๘ ล้านไร่ ในจำนวนนี้จังหวัดสงขลา, นครศรีธรรมราช และตรังปลูกมากกว่าจังหวัดอื่น ๆ มีพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน ประมาณ ๖ - ๗ หมื่นไร่ พื้นที่ปลูกมะพร้าวประมาณ ๑.๕ ล้านไร่ อย่างไรก็ตาม ภาคใต้ยังคงเป็นภาคที่มีพืชสำคัญ ๆ เกือบทุกประเภทที่มีในประเทศไทย (นิรันดร์, ๒๕๒๔) เช่น

ประเภทที่ใช้เป็นอาหาร ได้แก่ ข้าว ข้าวโพด มันสำปะหลัง ถั่วลิสง ถั่วเขียว เป็นต้น ในปี พ.ศ. ๒๕๒๗/๒๘ มีรายงานว่าภาคใต้ผลิตข้าวไม่พอบริโภคภายในภาค กล่าวคือ จากพื้นที่นาประมาณ ๔,๘๓๘,๕๐๕ ไร่ มีพื้นที่ปลูกข้าวนาปรังประมาณ ๗๕,๗๗๐ ไร่และ

ปลูกข้าวไร่ ประมาณ ๒๒๕,๗๑๓ ไร่ ได้ผลผลิตรวมทั้งหมดประมาณ ปีละ ๑,๒๑๕,๕๔๘ ตัน แต่จำเป็นต้องใช้บริโภคประมาณ ๑,๔๑๕,๐๔๐ ตัน สำหรับประชากร ๖ ล้านคน ดังนั้นจะเห็นว่ายังขาดข้าวอยู่อีกประมาณ ๑๙๕,๔๙๒ ตัน จังหวัดในภาคใต้ที่ผลิตข้าวพอบริโภคภายในจังหวัด ได้แก่ จังหวัดพัทลุง และนครศรีธรรมราชเท่านั้น ปัญหาอย่างหนึ่งเกี่ยวกับการผลิตข้าวคือ ผลผลิตต่อไร่ต่ำคือเฉลี่ยประมาณ ๒๗๕ กิโลกรัมต่อไร่ และสาเหตุของปัญหามีหลายประการ เช่น ความสมบูรณ์ของดิน ดินเปรี้ยว ดินเค็ม ความแห้งแล้ง น้ำท่วมและพันธุข้าว

ส่วนข้าวโพด มันสำปะหลัง ถั่วลิสง และถั่วเขียว ก็มีการปลูกกันบ้างแต่ไม่มากนัก บริเวณที่ปลูกพืชชนิดนี้ส่วนมากจะเป็นชายฝั่งตะวันออกตอนบนและตอนกลาง

ประเภทที่ใช้น้ำมัน ปาล์ม

น้ำมัน และมะพร้าว เป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของภาคใต้ด้วย สำหรับปาล์มน้ำมันปลูกกันมากที่สุดทุกปี ชุมพร และสุราษฎร์ธานี ส่วนมะพร้าวปลูกมากบริเวณชายฝั่งทะเลด้านตะวันออก แหล่งที่มีมะพร้าวมากที่สุด คือ สุราษฎร์ธานี ชุมพร นครศรีธรรมราช ปัตตานี สงขลา และนราธิวาส

ประเภทพืชผลไม้และสวนผัก ภาคใต้มีเนื้อที่สวนผลไม้และพืชยืนต้นเป็นจำนวนมาก ผลไม้ที่มีชื่อเสียงของภาคใต้ ได้แก่ เงาะ ฝรั่ง ลำไย ลองกอง ส้มจุก ส้มโชกุน มังคุด ทุเรียน และสับปะรด เป็นต้น

พืชอื่น ๆ เช่น ยางพารา กาแฟ และโกโก้ นอกจากยางพาราซึ่งมีพื้นที่ปลูกมากกว่า ๘ ล้านไร่แล้ว กาแฟและโกโก้ กำลังเป็นพืชที่มีความสำคัญ เพราะภาคใต้เป็นภาคที่มีสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศที่เหมาะสมที่สุดที่จะมีการส่งเสริมให้ปลูกพืชประเภทนี้ โดยที่กาแฟ

อย่างเดียวกันทำรายได้ปีละ ๕๐๐
ล้านบาท

สภาพภูมิอากาศที่เหมาะสมสำหรับ
พืชแต่ละชนิด

เนื่องจากภูมิอากาศเป็นสิ่ง
แวดล้อมทางธรรมชาติที่มีอิทธิพล
ต่อพืชและสัตว์ทุกชนิด เพราะพืช
และสัตว์จะให้ผลิตผลที่ดีที่สุด
ในสภาวะอากาศที่เหมาะสมที่สุด
กับพืชและสัตว์นั้น ๆ เท่านั้น ใน
อดีตเรามักมองข้ามความสำคัญของ
ภูมิอากาศต่อการผลิตทางเกษตร

โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการปลูกพืช
เพราะมักพิจารณาถึงเรื่องดินด้าน
เดียว แท้จริงแล้ว พืชแต่ละชนิด
มีความต้องการภูมิอากาศเพื่อผล
ผลิตที่ดีที่สุดไม่เหมือนกัน ซึ่งอาจ
เกิดจากผลของเพียงปัจจัยเดียว
หรือผลของหลาย ๆ ปัจจัยรวมกัน
ในเรื่องของพืช เราอาจแบ่งออกเป็น
๒ พวก คือ พืชที่มีอายุหลาย
ฤดู (perennial) ได้แก่ ไม้ผลเป็น
ส่วนใหญ่ พืชพวกนี้ต้องมีความ
ทนทานต่อสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยน

แปลงตลอดปีในขณะที่ไม้ล้มลุก
หรือพืชที่มีอายุสั้นเพียงฤดูเดียว
(annual) สามารถปลูกได้ และ
ให้ผลผลิตดีเพียงระยะหนึ่งใน
รอบปีเท่านั้น

จากตัวอย่างพืชในตารางที่
๖ แสดงให้เห็นถึงผลกระทบของ
ปัจจัยภายนอก เช่น ความแห้งแล้ง
ปริมาณฝน ความเร็วของลม ปริ-
มาณแสงแดด และความสูงของ
พื้นที่ต่อพืชแต่ละชนิด

ชนิดของพืช	ฤดูแล้ง (เดือน)	ฝนมาก	ลมแรง	แสงแดด (ที่เหมาะสม)	ความสูงของพื้นที่ สูงสุด (เมตร)
ยางพารา	-(มากกว่า ๒)	๐	--	+	๓๐๐
ปาล์มน้ำมัน	-(มากกว่า ๑) -(มากกว่า ๒)	-	๐	++ (วันละ ๕ ชม.)	๓๐๐
โกโก้	+(จนถึง ๑) -(มากกว่า ๒)	-	-	-- (ร่มเงา)	๓๐๐
มะพร้าว	-(มากกว่า ๒)	๐	-	+(วันละ ๔ ชม.)	๕๐๐
มันสำปะหลัง	๐(-)	--	-	๐	๑๒๐๐+
กาแฟ	+(จนถึง ๒)	๐	-	๐	๖๐๐ (พันธุ์ Liberica) ๑๔๐๐ (พันธุ์ Robusta)
อ้อย	++	-	-	++	๑๔๕๐
มะม่วงหิมพานต์	+(จนถึง ๔)	๐	-	๐	๑๒๐๐
สับปะรด	-(มากกว่า ๒)	--	๐	+	๑๖๐๐
มะม่วง	+(จนถึง ๒๑)	-	-	++	๑๕๐๐
กล้วย	--	--	--	+	๑๕๐๐
ส้ม	+(จนถึง ๒)	-	-	+	๑๘๐๐
มะละกอ	-	--	-	+	๕๐๐
ทุเรียน	+	๐	-	+	๕๐๐
พริกไทย	--	๐	๐	๐	๓๐๐

หมายเหตุ ความหมายของเครื่องหมาย

- : เป็นโทษ
- ๐ : ไม่ชัดเจน
- +: เป็นประโยชน์
- ++ : มีผลน้อย
- +++ : มีผลมาก

ตารางที่ ๖ แสดงอิทธิพลของสภาพแวดล้อมต่อพืชบางชนิด
(ที่มา : Agro-ecological regions in Peninsular Malaysia, MARDI, Serdang, Selangor, Malaysia)

จากตารางที่ ๖ จะเห็นว่า ระยะเวลาของฤดูแล้งเป็นปัจจัยที่สำคัญมาก เช่น เมื่อแล้งนานกว่า ๒ เดือน พืชที่ได้รับความกระทบกระเทือนมากที่สุด คือ ปาล์มน้ำมัน, โกโก้, ก้อยและพริกไทย ในขณะที่พืชพวกอ้อย มะม่วงหิมพานต์ และมะม่วงเจริญได้พอสมควรในสภาพนี้ ถ้ามีปริมาณน้ำฝนมากเกินไป จะทำให้มันสำปะหลัง, สับปะรด, ก้อย และมะละกอ ได้รับอันตรายได้ นอกจากนี้สภาพพื้นที่ที่ลมแรงเกินไป มักทำให้ยางพารา และก้อยได้รับอันตราย รวมทั้งไม้ผลอื่น ๆ เช่น โกโก้ ก็ได้รับความกระทบกระเทือน พืชแต่ละชนิดต้องการแสงแดดไม่เหมือนกัน พืชที่ต้องการแสงแดดมากคือ ปาล์มน้ำมัน, มะพร้าว, อ้อย, มะม่วง ในขณะที่โกโก้ต้องการเงาเพื่อให้มีการเจริญเติบโตที่ดี อย่างไรก็ตาม พืชยืนต้นส่วนมากต้องการแสงแดดที่มากพอเพื่อการเจริญเติบโต

ปัจจัยทางภูมิอากาศอื่น ๆ อาจมีผลต่อพืชบางชนิด เช่น ถ้าฝนตกชุกในตอนเช้า ทำให้กรีดขางไม้ได้ นอกจากนี้ความแตกต่างของอุณหภูมิในช่วงของวันหนึ่ง ๆ มีผลต่อพืชบางชนิดด้วย เช่น ปาล์มน้ำมันและมะพร้าว ความแตกต่างดังกล่าวมีผลน้อยในขณะที่อ้อย มะละกอ และทุเรียนจะมีผลดี ถ้ามีความแตกต่างของอุณหภูมิในรอบวันมาก

การปลูกพืชที่มีอายุสั้นเพียงฤดูเดียว ในพื้นราบทั่วไปนั้น เราอาจหลีกเลี่ยงการปลูกในฤดูแล้งได้ ถ้าจำเป็น แต่ในภาคใต้มักอาศัย

น้ำฝนเป็นส่วนใหญ่ ยกเว้นพื้นที่ในเขตชลประทาน พืชดังกล่าวมีรากตื้น จึงดึงความชื้นจากบริเวณผิวดินมาใช้ การมีน้ำฝนอย่างสม่ำเสมอจึงเป็นสิ่งที่ดี แต่ถ้าเป็นเขตชลประทานพืชพวกนี้มักปลูกหลังฤดูฝน

ความต้องการน้ำของพืชฤดูเดียวแตกต่างกันไปตามชนิด ขึ้นอยู่กับระยะเวลาการเจริญเติบโต เช่น ข้าวเจ้าต้องการน้ำมากกว่าก่อนหวานเมล็ด พืชพวกผักต้องการน้ำปานกลาง และอาจเก็บเกี่ยวได้ในช่วงอายุแค่ ๖๐-๗๐ วัน พืชฤดูเดียวเกือบทุกชนิด ยกเว้นข้าวเจ้าจะได้รับผลกระทบทันทีถ้าฝนหนักเกินไป เนื่องจากดินที่อึดตัวด้วยน้ำนั้น ทำให้รากพืชดูดเกลือแร่ด้วยความยากลำบาก เพราะถ้าชออกซิเจนไม่สามารถซึมผ่านไปยักรากเพื่อที่จะให้เซลล์ที่รากหายใจและนำพลังงานไปดูดเกลือแร่ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าเกิดน้ำท่วมนานด้วยแล้ว ก็จะเกิดผลอย่างรุนแรงทีเดียว ส่วนปัจจัยอื่น ๆ มักจะมีผลต่อพืชฤดูเดียวน้อยกว่า ความชื้นในดินที่กล่าวมาแล้ว ตัวอย่างเช่น ข้าวเจ้าต้องการแสงแดดมากในระยะสร้างรวง หากท้องฟ้ามีเมฆปกคลุมมากในระยะนี้มักทำให้ผลผลิตไม่ดีเท่าที่ควร

เนื่องจากเราสามารถเลือกเวลาที่เหมาะสมในการปลูกพืชฤดูเดียวได้ ฉะนั้นอิทธิพลของภูมิอากาศที่มีต่อพืชชนิดนี้จึงไม่รุนแรงเหมือนพืชยืนต้นหรือพืชหลายฤดูอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าสภาพดินเหมาะสมแล้ว การปลูกพืชฤดูเดียวในภาคใต้โดยทั่วไป

แทบไม่มีปัญหาเกิดขึ้นเลย กระนั้นก็ตาม ความแตกต่างด้านภูมิอากาศระหว่างพืชกลุ่มนี้ก็ยังมีอยู่บ้าง เช่น ข้าว, ข้าวโพด, ข้างฟ่างและยาสูบ ต้องการช่วงฤดูแล้งเพื่อให้เมล็ดสุก ในขณะที่ถั่วลิสง ยาสูบ และถั่วเหลืองจะได้รับผลกระทบทันทีถ้าฝนตกมากเกินไป สำหรับผักต่าง ๆ นั้นต้องการน้ำพอควร และสม่ำเสมอ ความแตกต่างทางภูมิอากาศเช่นนี้ มีอยู่ในหลายบริเวณของภาคใต้

ส่วนการเจริญของพืชบนพื้นที่สูง (Highland Crops) จะถูกควบคุมโดยอุณหภูมิซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญและเนื่องจากอุณหภูมิที่ผันแปรนั้นเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงด้านความสูงของพื้นที่จากระดับน้ำทะเล จึงใช้ระดับความสูงเป็นสิ่งบ่งชี้สภาพภูมิอากาศที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโต เช่น ความสูงที่เหมาะสม

สำหรับการปลูกข้าวคือ ๑๓๐๐-๑๕๐๐ เมตร, สำหรับกาแฟพันธุ์อราบิกา ๑๒๐๐-๑๖๐๐ เมตร กาแฟพันธุ์โรบัสต้า คือความสูงไม่เกิน ๑๓๐๐ เมตรและสำหรับส้มไม่เกิน ๑๖๐๐ เมตร พืชกลุ่มนี้มักไม่ค่อยมีปัญหาเรื่องน้ำเนื่องจากบริเวณทิวเขามักมีฝนตกตลอดปีและเมื่ออุณหภูมิต่ำด้วยแล้วความต้องการน้ำจะน้อยกว่าที่การจะเป็น สำหรับกาแฟพันธุ์อราบิกานั้นปกติต้องการช่วงแล้งระยะหนึ่งเพื่อให้ได้ผลผลิตที่ดีพอ แต่ถ้าหากว่าช่วงแล้งสั้นเกินไปแล้ว ทำให้ผลผลิตลดลงได้

สรุป
จะเห็นได้ว่าลักษณะทางภูมิศาสตร์ของภาคใต้มีแบบฉบับเฉพาะ

ที่แตกต่างกันจากภาคอื่นทั้งลักษณะภูมิประเทศ ลักษณะภูมิอากาศ และดิน ทำให้เกิดชนิดพืชที่เจริญเติบโตตามธรรมชาติในภูมิภาคนี้ มักมีลักษณะเด่นและแตกต่างไปจากภูมิภาคอื่น ทั้งนี้เป็นเพราะปัจจัยหลายอย่างดังได้กล่าวมาแล้ว เนื่องจากภาคใต้มีลักษณะเป็นชายฝั่งทะเลสองด้านและมีความยาวตามความสูงของเส้นรุ้ง สิ่งเหล่านี้ยังมีอิทธิพลทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางภูมิศาสตร์ของพื้นที่ต่างๆ ในภาคใต้ด้วยกันเอง เช่น ในช่วงเดือนมกราคม, กุมภาพันธ์ บริเวณชายฝั่งตะวันตกคือจังหวัดภูเก็ตมีฝนน้อยมาก แต่ฝั่งตะวันออก กลับมีฝนมากปรากฏการณ์ดังกล่าวจะเห็นได้ชัดจากการสังเกตต้นยางพาราว่ามีการผลัดใบและแตกใบใหม่ในช่วงเดือนที่ไม่เหมือนกัน นอกจากนี้การออกดอกและเก็บเกี่ยวผลไม้หลายอย่างยังขึ้นอยู่กับพื้นที่อีกด้วย เช่น ฤดูกาลของลูกเนียงที่จังหวัดนราธิวาส จะไม่เหมือนกับบริเวณจังหวัดชุมพร ซึ่งเชื่อว่ามีอิทธิพลมาจากความแตกต่างของเส้นรุ้งในเรื่องนี้มีผู้กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงของพืชจะล่าช้ากว่ากันประมาณ ๔ วัน ทุก ๆ องศาของเส้นรุ้ง

ความเข้าใจในเรื่องภูมิศาสตร์ของพื้นที่ทำให้เราสามารถเลือกชนิดพืชได้อย่างเหมาะสม เพื่อการผลิตที่จะเกิดประโยชน์สูงสุด เพราะถ้ามีการฝืนสภาพธรรมชาติของพืชที่จะใช้เพาะปลูกแล้ว อาจทำให้ไม่ได้ผลเท่าที่ควร หรืออาจต้องลงทุนจัดการกับสภาพแวดล้อมอย่างมากมายที่เสีย เพราะพืชเหล่านั้น

ต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพดังกล่าว □

เอกสารอ้างอิง

- Banterng Suwantragul, W. Watabutr, K.Sitathain, V. Tia and P.Namprakai (1984) *Solar and Wind Energy Potential Assessment of Thailand*. Meteorological Department and King Mongkut's Institute of Technology, Thailand.
- Cobley, L.S. (1976) *An Introduction to the Botany of Tropical Crops*. Second Edition. Longman Group Limited London.
- Matheson, E.M., J.V. Lovett, G.J.Blair and R.J. Lawn. (1975) *A Course Manual in Annual Crop Production*. Australian Vice-Chancellors' Committee. Academy Press. Brisbane.
- Thailand Development Research Institute, (1987) *Thailand Natural Resources Profile*. Natural Environment Board Thailand.
- นิรันดร์ สุมาลี (๒๕๒๔) สถิติเกี่ยวกับภาคใต้. วารสารสงขลา

นครินทร์, บ (๓) : ๒๖๐-๒๖๘. ประยงค์ โขขัต (๒๕๒๓) ภูมิศาสตร์ภาคใต้. วารสารรุสมิแล มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปีที่ ๘ (๑) : ๑๗-๑๘. รังสรรค์ อากาศภะกุล (๒๕๒๓) ฤดูกาลของภาคใต้. วารสารสงขลานครินทร์. บ (๔) : ๓๒๕-๓๓๓. สุรพล เจริญพงศ์ (๒๕๒๔) ศักยภาพของทรัพยากรดินและคู่มือในการพัฒนาทรัพยากรของภาคใต้ การประชุมทางวิชาการเรื่อง "ปัญหาและคู่มือในการพัฒนาทรัพยากรของภาคใต้ประเทศไทย" โดยสมาคมเศรษฐศาสตร์แห่งประเทศไทย. ๑๕-๑๖ ม.ค.๒๕ ณ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่.

สวาท เสนาณรงค์, วิไลจิต ทวีสิน, น้อม งามนิสัย, และสมชาย เจริญพรหมพันธุ์ (๒๕๒๘) หนังสือเรียนสังคมศึกษา "ภูมิศาสตร์การเกษตร" สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์. กรุงเทพฯ.

